

مشکلات و نقاط ضعف شبکه رزنت از دیدگاه کاربران دانشگاه

شهید باهنر

دکتر عبدالرسول جوکار^۱
عادل ذولفقلی نژاد^۲

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی مشکلات و نقاط ضعف شبکه رزنت از دیدگاه کاربران مرکز انفورماتیک و رایانه دانشگاه شهید باهنر کرمان است. ۵ سؤال درباره نقاط ضعف شبکه رزنت مطرح شد و از کاربران خواسته شد تا به این سؤالات پاسخ دهند. نتایج به دست آمده، نقاط ضعف شبکه رزنت را به ترتیب اولویت به این صورت مطرح کرد: کند بودن سرعت در برقراری ارتباط؛ محدود بودن پایگاه‌های اطلاعاتی و تعداد کم پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر جهانی؛ محدودیت در استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز؛ تغییر کردن گزروژه‌ها به هنگام تغییر پایگاه؛ و روزآمد نبودن اطلاعات موجود میان نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتران درباره نقاط ضعف شبکه رزنت تفاوت معناداری وجود ندارد.

کلیدواژه‌ها

شبکه رزنت، پایگاه‌های اطلاعاتی، دسترسی به اطلاعات، کاربران، دانشگاه شهید باهنر کرمان

مقدمه و بیان مسئله

با ورود فناوری رایانه‌ای به عرصه اطلاع‌رسانی، وجود محمل‌هایی جدید برای انتقال اطلاعات یک امر ضروری است.

در دهه ۱۹۸۰ نظام‌های رایانه‌ای وارد مرحله‌ای جدید شدند. از دستاوردهای جدید فناوری اطلاعات، می‌توان از نظام‌های پیوسته اطلاعاتی و ارتباط کتابخانه‌ها با شبکه‌های اطلاع‌رسانی نام برد.

رشد و توسعه چشمگیر شبکه اینترنت در سطح جهان و استقبال بی‌سابقه از آن، برخی کشورها را بر آن داشته است تا با الگوبرداری از این شبکه، شبکه‌ای اختصاصی برای برآوردن نیازهای خود در حوزه‌های گوناگون طراحی کنند.

در کشور ایران، با توجه به نیاز دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی به منابع اطلاعاتی و همچنین افزایش دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتران، دسترسی به منابع علمی و

اطلاعات معتبر و روزآمد از نیازهای اساسی استادان، محققان و دانشجویان به شمار می‌رود.

با توجه به مشکلات ارزی کشور برای تهیه بانک‌های اطلاعاتی غیر فارسی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در راستای سیاست متمرکز کردن خرید این بانک‌ها در ۱۳۷۷، طرح شبکه‌ای کردن این منابع اطلاعاتی را با توجه به نیازهای خود به مناقصه گذاشت که نهایتاً پیشنهاد شرکت مهندسی رز سیستم پذیرفته شد.

اجرای این طرح با عنوان "شبکه رزنت" به شرکت مهندسی رز سیستم واگذار شد. این شرکت باید نسبت به تهیه بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی اقدام می‌کرد و دانشگاه‌های بزرگ و کوچک می‌توانستند منابع مورد نیاز خود را از این شبکه دریافت کنند.

از این پس، از شبکه رزنت به مثابه یک شبکه اطلاع‌رسانی علمی، صنعتی و تجاری در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی استفاده شده است. از آنجا که شبکه رزنت، یک ابزار اطلاع‌رسانی مورد استفاده استادان، محققان و دانشجویان است و مرکز انفورماتیک و رایانه دانشگاه شهید باهنر کرمان نیز امکان استفاده از شبکه رزنت را ایجاد کرده است، این جامعه برای این تحقیق انتخاب گردید.

این تحقیق سعی دارد مشکلات و نقاط ضعف این شبکه را از دیدگاه کاربران مرکز مذکور بررسی کند.

مطالعات انجام شده

شبکه رزنت شبکه‌ای تازه تأسیس در ایران است

از نظر کاربران محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز از نقاط ضعف شبکه رزنت است.

ولذا درباره این شبکه در خارج از کشور پژوهشی نشده است. تاکنون در داخل کشور نیز تحقیقی درباره این شبکه انجام نشده است. در عین حال، به تعدادی پژوهش داخلی و خارجی که مرتبط با موضوع بررسی حاضر

هستند اشاره می‌شود.

دلیلی در ۱۳۷۵ در پایان‌نامه تحصیلی خود با عنوان "تأثیر تخصص موضوعی جستجوگران بر نتایج بازیابی اطلاعات از پایگاه اطلاعاتی"، ضریب دقت بازیابی نیز ضریب بازیافت میان جستجوگران متخصص موضوعی و جستجوگران غیر متخصص، اختلاف معناداری را مشاهده می‌کند. متخصص موضوعی به هنگام بازیابی اطلاعات سریع‌تر به اطلاعات مورد نظر دسترسی پیدا می‌کند (۲).

خسروی در ۱۳۷۶ در تحقیقی با عنوان "بررسی میزان رضایتمندی استفاده‌کنندگان از پایگاه‌های اطلاعاتی...، به این نتیجه دست می‌یابد که بیش از نیمی از پژوهشگران از نحوه درخواست و دریافت اطلاعات، مرتبط بودن اطلاعات، حجم اطلاعات و جزآن ابراز رضایت کرده‌اند. این تحقیق درباره لوح فشرده مرکز اطلاع‌رسانی و خدمات علمی جهادسازندگی بوده است (۱).

در پژوهشی در ۱۳۷۷ درباره منابع الکترونیکی اطلاعاتی و شبکه اینترنت، ستوده به بررسی سطح استفاده از منابع مذکور در میان اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های شیراز و علوم پزشکی شیراز می‌پردازد. نتایج تحقیق، سطح استفاده را پایین نشان دادند. کاربران از میان انواع خدمات ارائه شده در اینترنت، بیشترین درصد استفاده را مربوط به پست الکترونیکی اعلام کرده‌اند. از دیگر یافته‌های این تحقیق، میزان تفاوت فعالیت‌های پژوهشی میان دو گروه از اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز و دانشگاه علوم پزشکی شیراز است که اعضای فعال‌تر از منابع الکترونیکی نیز بیشتر استفاده می‌کنند (۳).

تحقیقی با عنوان "بررسی نگرش کاربران مرکز اینترنت دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز در مورد اینترنت و دستیابی به اطلاعات از طریق آن، توسط سلاجقه در ۱۳۷۷ انجام شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که کاربران به شبکه اینترنت و دستیابی به اطلاعات آن نگرشی مثبت دارند. مشکل مهمی که کاربران در عمل با آن مواجه شدند پایین بودن سرعت بازیابی اطلاعات بوده است. از دلایل استفاده کاربران از شبکه اینترنت، می‌توان به آشنایی با منابع اطلاعاتی همچون متن و تصویر و مجلات الکترونیکی اشاره کرد (۴).

لندر و تیلمن در ۱۹۹۲ تحقیقی با عنوان "چگونگی

استفاده واقعی کتابداران متخصص از شبکه جهانی اینترنت به انجام رسانیدند. نتایج نشان داد که ۶۵ درصد از پاسخگویان به طور تجربی استفاده از اینترنت رایج گرفته‌اند و بقیه توانسته‌اند از آموزش رسمی بهره‌مند شوند. ۹۲ درصد از کتابداران از اینترنت برای ارسال نامه‌های الکترونیکی استفاده می‌کنند و به‌طور کلی پست الکترونیکی بیشترین میزان استفاده را دارد (۲۱۱:۷-۲۱۵).

بوپ^۱ و همکارانش در ۱۹۹۳ به بررسی دسترسی گسترده الکترونیکی به منابع اطلاعاتی توسط دو کتابخانه متعلق به دانشگاه ایالتی کالیفرنیا پرداخته است. نتایج حاکی از آن است که کتابداران مانند دیگر کاربران، برای دسترسی و رفع نیازهای اطلاعاتی سریع و آسان به منابع الکترونیکی اطلاعات وابسته شده‌اند. این تحقیق همچنین نشان داد که در آینده، علاوه بر دریافت اطلاعات به شکل فعلی، دسترسی به متن منابع نیز باید امکان‌پذیر گردد (۱۱۱:۶-۱۳۰).

بین و میلهام^۲ در ۱۹۹۵ تحقیقی با عنوان «چگونگی استفاده دانشگاهیان از شبکه اینترنت انجام دادند. دسترسی سریع و آسان به اطلاعات، نبود ازدحام برای اتصال به شبکه، و همچنین اتصال بی‌هزینه به شبکه، وجود مرکز نظارت و راهنمای شبکه که به وسیله متخصصان رایانه اداره می‌شود، همگی موجبات استفاده ساده و راحت از شبکه را فراهم ساخته است. این در حالی است که کاربران غیردانشگاهی برای استفاده از اینترنت با مشکلات فراوانی مواجه هستند (۳۲:۵-۳۷).

لیشر^۳ و همکارانش در ۱۹۹۷ در پژوهشی، به عواملی که بر استفاده از شبکه‌های الکترونیکی تأثیر گذارند، می‌پردازند. نتایج این بررسی نشان داده است که بیشتر کاربران (۸۱ درصد) از شبکه اینترنت برای خدمات پست الکترونیکی آن استفاده می‌کنند (۱۲۶:۵-۱۵۸).

روش‌شناسی و جامعه پژوهش

در این تحقیق، از روش پیمایش توصیفی استفاده شده است. ضمن تعیین درصد نمرات، برای تعیین اختلاف در نگرش کاربران درباره نقاط ضعف شبکه رزنت از آزمون مجدور کای استفاده شده است. جامعه مورد پژوهش این تحقیق، دانشجویان تحصیلات تکمیلی اعم از کارشناسی ارشد و دکتری

دانشگاه شهید باهنر کرمان بودند که دست کم ۳ ماه از این شبکه استفاده کرده‌اند.

جامعه آماری پژوهش ۱۳۱ نفر دانشجوی کارشناسی ارشد و ۲۷ نفر دانشجوی دکتری بودند که درباره نقاط ضعف شبکه رزنت اظهار نظر کرده‌اند. در این پژوهش نمونه‌گیری نشد و نظرات همه کاربران مرکز بررسی شد.

کند بودن خطوط ارتباطی، قطع شدن برق و خطوط ارتباطی می‌تواند از دلایل عمده کندی سرعت در برقراری ارتباط باشد.

این پژوهش طی ۵ سؤال، درباره نقاط ضعف شبکه رزنت نظرخواهی می‌کند. این سؤالات مبتنی بر مشکلاتی بودند که مسئولان شبکه رزنت در دانشگاه‌های شهید باهنر کرمان، صنعتی اصفهان و دانشگاه شیراز مطرح کرده بودند. این مسئولان، دوره‌های آموزشی این شبکه را طی کرده و شناخت کافی از خدمات شبکه مذکور داشته‌اند.

یافته‌ها و تحلیل داده‌ها

کاربران نقاط ضعف شبکه رزنت را در چه می‌دانند؟

۱. محدود ساختن استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز

هر ۱۵۸ پاسخگو به این سؤال پاسخ داده‌اند (جدول ۱). از این تعداد ۸۲٫۹ درصد (۱۳۱ نفر) دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و ۱۷٫۱ درصد (۲۷ نفر) دانشجویان مقطع دکتری بودند.

از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد ۷۴٫۸ درصد (۹۸ نفر) گزینه موافق را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز را از مشکلات شبکه رزنت می‌دانند. ۶٫۱ درصد (۸ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ منفی داده و محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز را از مشکلات شبکه رزنت نمی‌دانند. ۱۹٫۱ درصد (۲۵ نفر) گزینه بی‌طرف را انتخاب

کرده و بی‌نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند. از میان دانشجویان مقطع دکتری ۵۵/۵ درصد (۱۵ نفر) گزینه موافق را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و این محدودیت را از مشکلات شبکه رزنت می‌دانسته‌اند. ۷/۴ درصد (۲ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند. به این معنا که این مورد از مشکلات این شبکه نیست. ۳۷/۱ درصد (۱۰ نفر) گزینه بی‌طرف را انتخاب کرده و بی‌نظر بودن خود را نسبت به این مورد اعلام داشته‌اند. به طور کلی ۷۷/۵ درصد از کاربران (۱۱۳ نفر) گزینه موافق را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و محدودیت استفاده از بانک اطلاعاتی مورد نیاز را از مشکلات شبکه رزنت می‌دانسته‌اند. ۵/۶ درصد (۱۰ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند و محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز را از مشکلات شبکه رزنت نمی‌دانسته‌اند. ۲۲/۹ درصد (۳۵ نفر) گزینه بی‌طرف را انتخاب کرده و بی‌نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند. یافته‌های به دست آمده (جدول ۱) نشان می‌دهد که از نظر کاربران محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز از نقاط ضعف شبکه رزنت است. از دید کاربران این محدودیت باعث شده است تا آنها نتوانند از دیگر خدمات اطلاعاتی نظیر خطوط پیوسته، سایت‌های مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی استفاده نمایند. اگرچه این محدودیت تا حدی مربوط به مشارکت رباتی هر دانشگاه در استفاده از پایگاه‌های موجود در شبکه است، اما کاربران

این امر را نقطه ضعفی برای شبکه تلقی کرده‌اند. یافته‌های به دست آمده با استفاده از آزمون مجذور کای (جدول ۱) نشان می‌دهد که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد از یک سو و دانشجویان دکتری از سوی دیگر تفاوت معناداری وجود ندارد. دلیل احتمالی می‌تواند این باشد که هر دو گروه علاوه بر بانک‌های اطلاعاتی در دسترس، به پایگاه‌های اطلاعاتی دیگر هم نیاز دارند و این محدودیت موجب شده است که هر دو گروه این امر را از نقاط ضعف این شبکه پندارند.

۲. تغییر گذروژه‌ها به هنگام تغییر پایگاه

جدول ۲ نشان می‌دهد که همه کاربران به این سؤال پاسخ داده‌اند (۱۵۸ نفر). از این تعداد ۸/۲۹ درصد (۳۱ نفر) دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد و ۱۷/۱ درصد (۲۷ نفر) دانشجوی مقطع دکتری هستند. ۶۶/۴ درصد (۸۷ نفر) از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد، گزینه موافق را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و تغییر گذروژه‌ها را از معایب و مشکلات شبکه رزنت دانسته‌اند. ۱۵/۳ درصد (۲۰ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند و تغییر گذروژه‌ها را از معایب و مشکلات شبکه رزنت ندانسته‌اند. ۱۷/۳ درصد (۲۴ نفر) در این باره بی‌نظر بودند. از دانشجویان مقطع دکتری ۵/۲۱ درصد (۱۶ نفر) گزینه موافق را انتخاب کرده و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و تغییر گذروژه‌ها را از مشکلات شبکه رزنت دانسته‌اند. ۱۴/۸ درصد (۴ نفر) گزینه مخالف را انتخاب

جدول ۱. محدودیت استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز

نوع کاربران	نمودار کاربران ن موافق	مردم کاربران موافق	نمودار کاربران مخالف	مردم کاربران مخالف	نمودار کاربران بی‌طرف	مردم کاربران بی‌طرف	نمودار کاربران بی‌طرف	نوع کاربران
دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد	۹۸	۱۲	۸	۶/۸	۲۵	۱۲/۹	۱۲/۹	۸۲/۹
دانشجویان مقطع دکتری	۵۵	۹/۵	۲	۲۲/۵	۹/۰	۳۲/۹	۳۲/۹	۱۷۱/۹
جمع	۱۵۳	۲۱/۵	۱۰	۲۹/۳	۳۴	۴۴/۸	۴۴/۸	۱۰۰
	$X^2 = 1.1991$				$P = 0.9376$			$df = 1$

کرده‌اند و تغییر گذرواژه‌ها را از مشکلات شبکه رزنت ندانسته‌اند. ۲۶ درصد (۷ نفر) بی‌نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

به طور کلی از ۱۵۸ پاسخگو، ۶۵۱ درصد (۱۰۳ نفر) گزینه موافق را انتخاب کرده‌اند و به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و تغییر گذرواژه‌ها را از معایب و مشکلات شبکه رزنت دانسته‌اند. ۱۵۱ درصد (۶۷ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده و تغییر گذرواژه‌ها را از مشکلات شبکه رزنت ندانسته‌اند. ۱۹۷ درصد (۳۱ نفر) گزینه بی‌طرف را انتخاب کرده‌اند و بی‌نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

دو گروه از دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا، مورد مذکور را از نقاط ضعف شبکه می‌دانند.

۳. کند بودن سرعت در برقراری ارتباط

جدول ۳ نشان می‌دهد که هر ۱۵۸ پاسخگو به این سؤال پاسخ داده‌اند. از این تعداد ۸۲۹ درصد (۱۳۱ نفر) کارشناسی ارشد و ۱۷۱ درصد (۲۷ نفر) در مقطع دکترا هستند.

۷۷۶ درصد (۱۱۳ نفر) به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و کند بودن سرعت در برقراری ارتباط از طریق شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه اعلام

جدول ۲. تغییر گذرواژه‌ها به هنگام تغییر پایگاه

نوع کاربران	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کاربران بی‌طرف	درصد کاربران بی‌طرف	df	P	X ²
دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد	۸۷	۵۵	۱۲/۷	۱۵/۳	۲۴	۱۵/۲	۸۲/۹	۰/۰۰۰	۱۰۰
دانشجویان مقطع دکترا	۱۶	۱۰/۱	۲/۵	۱۴/۸	۷	۱/۵	۱۷/۱	۰/۰۰۰	۱۰۰
جمع	۱۰۳	۶۵/۱	۱۵/۲	۱۵/۳	۳۱	۱۹/۷	۱۰۰	۰/۰۰۰	۱۰۰
		df= ۲		P= ۰/۰۰۰۵		X ² = ۰/۸۲۸۷			

در ذیل جدول ۲، نتایج آزمون مجذور کای نشان می‌دهد که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا در مورد تغییر گذرواژه‌ها به عنوان یکی از مشکلات شبکه رزنت، طبق رابطه $P > 0.05$ تفاوت معناداری وجود دارد و هر دو گروه به یک نسبت تغییر گذرواژه‌ها را از نقاط ضعف شبکه رزنت ندانسته‌اند.

یافته‌های به دست آمده (جدول ۲) حاکی از آن است که تغییر گذرواژه‌ها از دیدگاه کاربران از مشکلات و معایب شبکه رزنت به شمار می‌رود. پیشگیری از سوءاستفاده از شبکه، توجه به مسائل مالی، و حق اشتراک از دلایل عمده تغییر گذرواژه‌ها هستند. از آنجا که کاربران مسئله دسترسی به اطلاعات را در نظر دارند این مورد را از نقاط ضعف شبکه دانسته‌اند. براساس یافته‌ها، هر

کرده‌اند. ۱۷۴ درصد (۱۸ نفر) به این پرسش پاسخ منفی داده‌اند و کند بودن سرعت در برقراری ارتباط را از نقاط ضعف این شبکه نمی‌دانسته‌اند. ۱۷ درصد (۲۷ نفر) بی‌نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

۶۷۷ درصد (۹۰ نفر) از دانشجویان کارشناسی ارشد و ۸۵۱ درصد (۲۳ نفر) از دانشجویان دکترا گزینه موافق را انتخاب کرده‌اند و کند بودن سرعت در برقراری ارتباط از طریق شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه دانسته‌اند. ۱۷۵ درصد (۱۵ نفر) از مقطع کارشناسی ارشد و ۱۷۱ درصد (۳ نفر) از مقطع دکترا با انتخاب گزینه مخالف به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند. ۱۹/۸ درصد (۲۶ نفر) از دانشجویان کارشناسی

ارشد و ۳/۸ درصد (۱ نفر) از مقطع دکتری بی نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

کارشناسی ارشد و ۱۷/۸ درصد (۲۷ نفر) دانشجوی دکتری به این سؤال پاسخ داده‌اند. از دانشجویان کارشناسی ارشد.

جدول ۳. کند بودن سرعت در برقراری ارتباط

نوع کاربر	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	
دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد	۹۰	۵۷	۶۷	۴۱	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	
دانشجویان مقطع دکتری	۲۲	۱۱	۸۰	۴۰	۲	۱	۱	۱	
جمع	۱۱۲	۶۸	۱۴۷	۸۱	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	
		$\chi^2 = 1/2667$				$P = 0/1984$		$df = 2$	

در ذیل جدول ۳ نتایج آزمون مجذور کای نشان می‌دهد که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری درباره کند بودن سرعت در برقراری ارتباط به مثابه یکی از نقاط ضعف شبکه رزنت طبق رابطه $P > 0/05$ تفاوت معناداری وجود ندارد و هر دو گروه به یک نسبت کند بودن سرعت در برقراری ارتباط را از نقاط ضعف شبکه رزنت می‌دانسته‌اند.

کند بودن خطوط ارتباطی، قطع شدن برق و خطوط ارتباطی می‌تواند از دلایل عمده کندی سرعت در برقراری ارتباط باشد که از دید کاربران این موارد به شبکه رزنت مربوط می‌شود. یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد از یک سو و دانشجویان دکتری از سوی دیگر تفاوت معنادار وجود ندارد.

دلیل احتمالی تفاوت جزئی که وجود دارد، این است که دانشجویان دکتری از طرف دانشگاه زمان بیشتری را نسبت به دانشجویان کارشناسی ارشد برای استفاده از شبکه در اختیار دارند. این دانشجویان با استفاده مکرر، کند بودن سرعت در برقراری ارتباط از طریق شبکه رزنت را بیشتر تجربه کرده‌اند.

۴. معهود بودن پایگاه‌های اطلاعاتی و تعداد کم پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر جهانی

جدول ۴ نشان می‌دهد که ۱۵/۸ درصد (۲۷ نفر) پاسخگو به این سؤال پاسخ داده‌اند. ۸/۹ درصد (۱۳ نفر) دانشجوی

۷۷/۸ درصد (۱۰۲ نفر) به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و معهود بودن پایگاه‌های اطلاعاتی و تعداد کم آنها را از نقاط ضعف این شبکه دانسته‌اند. ۸/۴ درصد (۱۱ نفر) با انتخاب گزینه مخالف به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند و معهود و کم بودن پایگاه‌های اطلاعاتی را از نقاط ضعف این شبکه نمی‌دانند. ۱۳/۸ درصد (۱۸ نفر) بی نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند. از دانشجویان دکتری ۶۳ درصد (۱۷ نفر) به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند. ۱۷/۵ درصد (۵ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده‌اند و معهود و کم بودن پایگاه‌های اطلاعاتی را از نقاط منفی شبکه رزنت نمی‌دانند. ۱۷/۵ درصد (۵ نفر) بی نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

به طور کلی از ۱۵۸ پاسخگو ۷۵۳ درصد (۱۱۹ نفر) به این سؤال پاسخ مثبت داده‌اند و معهود و کم بودن پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر جهانی را از نقاط ضعف این شبکه می‌دانند. ۱۰/۲ درصد (۱۶ نفر) به این سؤال پاسخ منفی داده‌اند. ۱۲/۵ درصد (۱۳ نفر) بی نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده‌اند.

سطر آخر جدول ۴ نتایج آزمون مجذور کای را نشان می‌دهد که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری طبق رابطه $P > 0/05$ تفاوتی وجود ندارد و هر دو گروه به یک نسبت معهود و کم بودن پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر جهانی را از نقاط ضعف شبکه رزنت دانسته‌اند. یافته‌های به دست آمده با استفاده از آزمون مجذور

جدول ۴. معدود و کم بودن پایگاه های اطلاعاتی معتبر جهانی

نوع کاربران	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کل
دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد	۱۰۲	۶۱/۵	۶۶	۳۹/۵	۱۶۸	۱۰۰	۱۶۸	۱۰۰	۱۶۸
دانشجویان مقطع دکترا	۱۷	۱۰/۸	۱۳	۸/۱	۲۷	۱۰۰	۲۷	۱۰۰	۲۷
جمع	۱۱۹	۷۵/۳	۷۹	۴۷/۲	۱۹۵	۱۰۰	۱۹۵	۱۰۰	۱۹۵
		$\chi^2 = ۳/۲۷۵۶$				$P = .۱۹۱۱$		$df = ۲$	

۵. روزآمد نبودن اطلاعات موجود

جدول ۵ نشان می دهد که همه ۱۵۸ نفر به این سؤال پاسخ داده اند و ۸۲/۹ درصد (۱۳۱ نفر) از دانشجویان کارشناسی ارشد و ۱۷/۱ درصد (۲۷ نفر) از دانشجویان دکترا به این سؤال پاسخ داده اند. از دانشجویان کارشناسی ارشد، ۷۸/۶ درصد (۱۰۳ نفر) با انتخاب گزینه موافق، روزآمد نبودن اطلاعات موجود بر روی شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه می دانند. ۸/۴ درصد (۱۱ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده اند و روزآمد نبودن اطلاعات موجود بر روی شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه نمی دانند. ۱۳ درصد (۱۷ نفر) بی طرف بودن خود را نسبت به این سؤال مطرح کرده اند. از دانشجویان دکترا ۴/۸۱ درصد (۱۳ نفر) با انتخاب گزینه موافق، روزآمد نبودن اطلاعات موجود بر روی

کای (جدول ۴) نشان می دهد که تفاوت جزئی میان نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا وجود دارد به این صورت که دانشجویان کارشناسی ارشد بیش از دکترا این مورد را از نقاط ضعف شبکه رزنت اعلام کرده اند. دلیل احتمالی آن دسترسی نداشتن دانشجویان کارشناسی ارشد به پایگاه های اطلاعاتی بوده است. زیرا دانشجویان کارشناسی ارشد فقط ۲ روز در هفته امکان استفاده از شبکه را داشته اند. در حالی که دانشجویان دکترا در همه روزهای هفته این فرصت را داشته اند تا از شبکه استفاده کنند. ضمناً قابل ذکر است که شبکه، برخی پایگاه های اطلاعاتی تخصصی را نداشته است و کاربران از این موضوع که شبکه رزنت یک توزیع کننده است و نه یک ناشر یا تولیدکننده اطلاعات بی اطلاع بوده اند.

جدول ۵. روز آمد نبودن اطلاعات موجود

نوع کاربران	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کاربران موافق	درصد کاربران موافق	تعداد کاربران مخالف	درصد کاربران مخالف	تعداد کل
دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد	۱۰۲	۶۵/۲	۶۶	۳۹/۸	۱۶۸	۱۰۰	۱۶۸	۱۰۰	۱۶۸
دانشجویان مقطع دکترا	۱۷	۱۰/۸	۱۳	۸/۱	۲۷	۱۰۰	۲۷	۱۰۰	۲۷
جمع	۱۱۹	۷۵/۳	۷۹	۴۷/۲	۱۹۵	۱۰۰	۱۹۵	۱۰۰	۱۹۵
		$\chi^2 = ۱۱/۳۱۲۲$				$P = .۰۰۳۴$		$df = ۲$	

شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه می دانسته اند. ۶۶ درصد (۷ نفر) گزینه مخالف را انتخاب کرده اند و روزآمد نبودن اطلاعات موجود بر روی شبکه رزنت را از نقاط ضعف این شبکه نمی دانسته اند. ۲۵ درصد (۷ نفر) بی نظر بودن خود را نسبت به این سؤال اعلام کرده اند.

یافته های موجود (جدول ۵) نشان می دهد که روزآمد نبودن اطلاعات موجود بر روی شبکه رزنت از نقاط ضعف این شبکه است. این در حالی ست که شبکه رزنت تهیه کننده بانک ها و منابع اطلاعاتی ست و تولیدکننده نیست که اطلاعات را به روز ارائه دهد و کاربران شبکه از این موضوع مطلع نبوده اند.

در ذیل جدول ۵ نتایج آزمون مجذور کای حاکی از آن است که میان نظر دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای طبق رابطه $P > 0.05$ تفاوت معنادار وجود دارد و هر دو گروه به یک نسبت روزآمد نبودن اطلاعات موجود را از نقاط ضعف شبکه رزنت نمی دانند. برای اینکه بدانیم کدام یک از دو گروه موافق یا مخالف هستند با اینکه تفاوت ناشی از کدام گروه است (با توجه به مقادیر $col \times X^2$) استفاده از آزمون اسکوار و همچنین پاسخ های دریافتی از کل هر گروه معلوم شد که این تفاوت ناشی از نظریات دانشجویان دکتر است زیرا که مقدار $col \times X^2$ و همچنین درصد کل مخالفان در گروه دانشجویان دکترای بیش از گروه دانشجویان کارشناسی ارشد است. این بیانگر این است که دانشجویان دکترای روزآمد نبودن اطلاعات موجود را به مراتب کمتر از دانشجویان کارشناسی ارشد از نقاط ضعف شبکه رزنت می دانند. دلیل احتمالی آن می تواند این باشد که دانشجویان دکترای بیشتر به اطلاعات جدید برای انجام تحقیقات تخصصی خود نیاز دارند.

پیشنهادها

۱. نقاط ضعف مطرح شده از طرف کاربران در شبکه رزنت برای دستیابی به اطلاعات به گونه ای برطرف شود.
۲. با افزایش تعداد کادر و آژنها امکان دستیابی به اطلاعات بیشتر فراهم شود.
۳. بانک های جدیدی که مورد نیاز کاربران است به شبکه اضافه گردند.
۴. از خطوط ارتباطی با حجم بالا برای برقراری ارتباط

- استفاده شود. پیشنهادها:
۵. اگر شبکه می خواهد برای کاربران جذاب باشد، باید به نحوی منابع اطلاعاتی موجود را به طور منطقی روزآمد نگه دارد.
  ۶. تحقیق مناسبی در دیگر مراکز آموزشی کشور که از شبکه رزنت استفاده می کنند انجام شود.
  ۷. تحقیقی در زمینه نقاط قوت شبکه رزنت از نگاه کاربران نیز انجام شود.

منابع

۱. خسروی، جهان زبیر. بررسی میزان رضایتمندی استفاده کنندگان از پایگاه های اطلاعاتی کتابخانه ای دیسک فشرده مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی وزارت جهادسازندگی؛ پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.
۲. دلیلی، حمید. تأثیر تخصص جستجوگران بر نتایج بازیابی اطلاعات از پایگاه های اطلاعاتی؛ پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۵.
۳. ستوده، هاجر. بررسی استفاده از منابع الکترونیکی اطلاعات با تأکید بر دیسک های فشرده نوری و شبکه اینترنت در میان اعضای هیئت علمی دانشگاه شیراز و دانشگاه علوم پزشکی شیراز؛ پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شیراز، ۱۳۷۷.
۴. سلاجقه، مزده. بررسی نگرش کاربران اینترنت دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مورد شبکه اینترنت و دستیابی به اطلاعات از طریق آن؛ پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شیراز، ۱۳۷۷.

5. Bane, A.; Milheim, D. "Internet in Sights: how academies are using the internet". *Computers in Libraries*, Vol. 15, No.2 (1995): 32-37.
6. Bobp, M.E.; Mona, K.; Riche, D. "The emergence of system wide electronic access to information sources: the experience of two California State University libraries". *The Reference Librarian*, No.39 (1993): 111-130.
7. Lander, Sharyan J.; Tillman, Hope N. "How special librarians really use the internet". *Canadian Library Journal*, Vol.49 (1992): 211-215.
8. Liebsches, Peter; Abels, Eileen Q; Denman, Daniel W. "Factors that influence the use of electronic networks by science and engineering faculty at small institutions". *Journal of the American Society for Information Science*, Vol.47, No.2 (1997): 146-158.

تاریخ دریافت ۱۷/۸/۸۴